

יאיר ניצני מרים גבה

פסטיבל הזמר והסמארטפון

החלטת לעזוב אותי ולעדכן גרסה, מאז אני כבוי כמו אייפון במצב טיסה. ניצני מתנסה בתמלילנות בת זמננו

כמו שנעלמה נפיחה שמישהו שחרר באוטובוס. בכלל המילה "כמו" היא כלי נפלא להשוואת דימויים. "כמו גלגל בתוך גלגל באופני הסתיו, כמו תלתל בתוך תלתל ליבה בזרועותיו", "כמו שערה על ראש קירח" וגם "הארץ מתפתחת כמו הזי" שלי".

מעולם הספורט קיבלנו את שירו של ליאור פרחי: "בועט כמו מסי לכבוש אותך / מרגיש איתך כמו בכרצלונה / כשאת עולה למגרש אז כל הלילה הוא דבש".

בחיפוש יי אחרי דימויים בשירים גיליתי שאין מושג שדני רופ אי פעם השתמש בו ולא נעשה בו שימוש בשיר: "כמו עמוד ענן", "כמו הגלים" ו"כמו שיוורד גשם".

בתור חובבי טבע ידועים, הפזמונאים לא היססו גם לאמץ בעלי חיים: "כשאני איתך אני כמו דג", "כמו עכ" ברים אחרי הסערה" ו"כמו ציפור מטורפת". נכון שהחיה היחידה שרוב הכותבים פגשו לאחרונה היא עכבר למחשב, אבל תמיד נחמד להתחבר לטרזן שבתוכך.

אני מודה, גם בשיר שאני שותף ביצירתו כתבנו דימוי מעולם החי והשיפוריות: "לפני שהכרתה הייתי כל יכול – בעיר או הסתובבתי גאה כמו תרנגול".

בענייני מעמד, מקצוע ומצב חברתי השתמשו ב"כמו מלך", "כמו מלאך", "כמו נרקומן", בקיצור הכל חוץ מ"כמו תמלילן שנגמרו לו המטאפורות".

גם שמות עצם נתנו את תרומתם: "כמו עפיפון" (נשמע פחות בעידן עפיפוני התבועה), "כמו רובוט" (אפשר לע" דכן ל"כמו איי רובוט", או "המציאות היא כמו נעל" אם אתה עובד בהמגרש). "כמו מסטיק ישן", "דכה כמו משי" (אתה רומז שהיא תולעת?) ו"מתוקה כמו טופי עם הרבה יופי" (אפשר לעדכן לגרסה טבעונית: "מתוקה כמו טופו חופרת בלי סופו").

מתחום הרכב וההטרדה המינית: "הקפצתי בנות כמו האמר על באמפר". מעולמות התעופה: "עוד נהיה למעלה כמו אל על" (אלא אם כן יהיה דיליי).

SMS תאמרי לו לחפש / שלחי אותו כמו SMS אותך הוא כבר פספס".

גם אייל גולן כבר הסתחבק עם העולם הווירטואלי בשיר שיש בו גוגל ושטרודל, ואתניקס חזו את עידן הרשתות החברתיות עוד לפני צוקרברג עם שיר הלל למרשתת: "אינטרנט חבר אותי / למחשב של אהובתי" (תמיד חשדתי שמתחת לתרמית סוכן הביטוח המזמר של זאב נחמה מסתתר האקר לא ממומש).

בשנים האחרונות עולם הפזמונאות הישראלי מציג חידושים בקצב שלא היה מבייש גם את מעבדות הפיתוח של אפל. למשל, הנטייה של היוצרים לשתף אותנו בפרטי הפרטים של ההתרחשויות בשיר, הכתובת המדויקת בשיר "דרך השלום" או מספר הטיסה ואולם הנתיבות בשיר "טרמינל 3", שהכיל כל פרט מידע אפשרי חוץ מהמחיר המדויק של בושם קוקו שאנל בדיוטי.

אבל אם לחזור לשימוש בדימויים, לא מדובר בחידוש, מקסימום עדכון תוכנה. מאז ומעולם כותבי פזמונים השתמשו במטאפורות כדי לעזור לקורא ולשמוע להבין את כוונת המשורר.

"צדיק כתמר יפרח", נאמר במקורות. "האהבה הושחלה כמו גומי לתחתונים", כתב המשורר רוני סומק. וזמר אחד, שגם יצר לא מעט שירים יפים, השתמש ביכולת הפואטית שלו כדי להתנגח בפייסבוק עם שרה מכהנת וכתב את הדימוי "את תיעלמי מההיסטוריה התרבותית של ישראל

השבוע נחשפתי לשיר חדש בביצועם של דודו אהרון ואופק המלאך בשם "הלב שלך בממתינה". יוצרי השיר, דולב רם, פן חזות ויעקב למאי, מתנים אהבים, אם להשתמש בדימוי מעולם הזוגיות, עם דימויים מעולם הסלולר וזה נשמע כך:

את כבר לא מתקשרת כמו שפעם היית
מוזמן שלא שלחת גם הודעה
פעם עוד היית מודה עד כמה טעית
היום זה לא אצלך בתודעה
נכון זה דפוק כל המצב הזה
את לא עונה
הלב שלך בממתינה.

זה כמובן לא השיר הראשון שמתכתב עם עולם הטלפונים והצלצולים. לפני קום המדינה, כשכמה משפחות חלקו דירה ופעמון אחד בדלת, שושנה דמארי שרה את "צריך לצלצל פעמיים", שהסביר מה לעשות כדי שיידעו שהגעת לאסוף אותה לדייט בבאב אל-וואד ולא למשפחה השנייה. הגששים שרו בזמנו על אסימונים ומרכזיות, אבל זה היה בתקופה שעוד השתמשו בטלפונים ציבוריים ובמונחים כמו "ינעל טלפון טאבאק".

אחד הראשונים שעשה שימוש בדימוי מתחום הטלפונים הסלולריים והמענים הקוליים היה מושיק עפיה, שהעיד על עצמו: "אני לא זמין, אני לא פנוי / המנוי אינו בנוי לאהבה". והזמרת רינת בר המליצה לחברה עם לב שבור וחבילת מסרונים ללא הגבלה: "שלחי אותו כמו

לחכות כבר לא יכול
רוצה לראות שני וי כחול

איור: טל לזר

כמי שעולם הזמר העברי חשוב לו אני שמח לחלוק איתכם יצירה חדשה, שאמנם נראית כאילו היא נכתבה על ידי סירי נטולת בטרייה ותבוצע על ידי הכור כבת של הרור הבא, סירי מימון, אבל היא נכתבה מרם ליבי ואשמח לאפשר שימוש בה לכל מי שרוצה או זקוק לרעיונות ללא תמורה, ביטקוין או זכויות יוצרים.

אהבה בענן

מרגע שנפגשנו היה בינינו דאבל קליק היית כמו קנדי קראש, לא יכולתי להפסיק. עשית אצלי בלב שני וי כחול מודגש, כמו הקריינית בווייז, מסלול חישבת לי מחדש. החלטת לעזוב אותי ולעדכן גרסה, מאז אני כבוי כמו אייפון במצב טיסה. עשית לי בלוק, אינפרנדת אותי, הרסת לי את הסתלבט, תמיד החברים אמרו שאת שטוחה כמו טאבלט, זיוף כמו מטען מסין, שמתחמם בשקע, כמו כתובת מייל ביאהו, מבחינתי את מתה. הלייקים שלך ביוטיוב אמינים כמו ויקיפדיה, תוכיחי שאת לא קונה צפיות באינדונזיה. את חיה בענן, את כמו באפ-סטור וירטואלי, תחזירי ת'דברים מאמזון ועלי. מביטה כי מלמעלה, מתנשאת כמו רחפן, שולטת בי עם ג'ויסטיק, אני כזה קטן. כמו סטרימינג מאה מגה זורמת עם כל אחד, לקחת לי את הג'וי נשארתי עם הסטיק ביד ●

yairn@israelhayom.co.il